

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetések felvezet a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Üdvözlő beszéd. Főispánunk Balatonalmádiban megyéspüspökünket a következő beszéddel üdvözlölte:

Méltóságos és föltisztelendő Püspök Ur!

Mint a magyar királyi kormány Veszprémvármegyére helyezett bizalmasa, illetve képviselője, a vármegye első tisztviselőjének, az alispánnak, az Almádit is felőlel veszprémi járás főszolgabírójának, Méltóságod történelmi fényétől, a mai napon polgárai határtalan örömtől áthatott székvarosa polgármesterének, a Balatonalmádi és a szomszédos községek előjáróságának nevében is hódolattal köszöntöm Méltóságodat a Bakony tövére épült kies városunk bájos déli lejtőjén, — a szép magyartenger partján — örvendetes megérkezése alkalmából.

Méltóságod megidővetele a mai ragyogó égbolt októberben szakatlanul tiszta melegével versenyez, a déli napsugár által ringatott Balaton szelid hatásával gyönyörködött bennünket. Hisz éltető meleget hozott magával méltóságos Püspök Ur, meleget, mely a lélek, a szív tökéjéről termel majd bőséges és értékes gyümölcsöt.

E hegyoldal birtokosai — bár Veszprémben ma tavasz van, az ősz mégis későre jár már a természetben — immáron leszűrték. Nagy pénzzel fizetett kincstük, kézzelfogható vigasz a szép termés a tömörkedő sorcsapásért.

Méltóságod munkája a mi szívünk szőlőkertjében ma kezdődik. A bizonyosra vehető dus eredmény pedig — az épülés Méltóságod fennkölt, mely hittel, tudással és buzgalommal munkálkodó egyéniségén, követni akarása mindama jónak és erénynek, mellyel Méltóságod Istentől, de saját szabadakaratainak energiájától is megáldatott, — pénzzel megfizethetlen értéket fog termelni, mert közelebb hoz bennünket ahhoz a

birodalomhoz, melyhez képest nemcsak a mai jog- és nemzet-állam, de Morus Tamás utópia szigete is csak törpe játéksziget marad, — ahol az örök igazság uralkodik, — Isten országához.

Ahitatosan kérjük a mindennek Urát, hogy hódoló tiszteletünkkel és szeretetünkkel szemben megnyilvánuló jóakaró főpásztori szíve a római katolikus egyház és hazánk dicsőségére, Veszprémvármegye polgárainak legközelebb boldogítására igen sokáig és mindenkoron ép kedvben és teljes egészségben doboghasson körülünk.

Méltóságos Püspök Ur! Isten hozta Veszprémbe!

A közelgő ülésszak.

Csak néhány nap s a magyar képviselőház összeül, hogy törvényhozói tiszttét gyakorolja. Amint a jelekből következtetni lehet, az ülésszak elég mozgalmasnak ígérkezik. Nem is csoda, oly fontos ügyek kerülnek megbeszélésre, melyek a politikai élet jó ismerőseinek sem mindennaposak. Érthető tehát, hogy mindenki kíváncsisággal várja, hogy mit hoz a jövő.

A tárgyalások homlokterében a választói jog áll, a jövő Magyarországnak megalapozása. Éveknek, mondhatjuk évtizedeknek sok tinta- és szóharca dől ezzel a javaslattal. Kormányok buktak, parlamenti harcok fakadtak, míg az ügy a fejlődés jelen állapotába jutott. Vannak, akik félnek, vannak, akik lelkesednek érte. Kétségkívül nagy ki-

hatásu a jövőre, mert úgy lehet a nemzet elkövetkező sorsának nemcsak kiinduló pontja, de megalapozása lesz. Várnunk kell, míg az egész ügy a nyilvánosság elé kerül. Részünkről helytelennek tartanók az ismeretlenről megjedni. A kormány előterjesztett munkája legyen az irányadó a vélemények kialakulásában. A jogos és tárgyilagos bírálat mindenestre nem marad el, az esetleges hiányokra is rámutat a felszólalások éle. Győzzön a szétágazó vélemények között a helyesebb.

A népjogok kiterjesztése elől kitérni nem lehet. A nagyobb néprétegek politikai jogokkal felruházása jelentse az ország megizmosodását, a politikai élet tisztaságát, erős nemzeti életet. Az eddigi jelekből, itt-ott elhangzott felszólalásokból azt látjuk, hogy a jelen kormányt támogató pártok a magyarság történelmi jogait respektálni kívánják s érdekeit szívtükön viselik.

A törvényjavaslatok második része a népjóléti kérdésekkel foglalkozik. A háboru szenvedései és általa teremtett különleges állapotok mutatták meg igazán mekkora a hiány e téren Magyarországon. A politikai küzdelmek elterelték a figyelmét eme kérdésekről, pedig az állami jóléte a nagy tömegek jólététől és boldogulhatásától függ.

A hazánkban majd mutatkozó nagy gazdasági fellendülés, minden téren mu-

A szökött bojtár.

Írta: Váth János.

A decemberi estben szitált a köd. Siettetten a homály sötétülését. Mihácz György megjött a harctérről és sorra járja a jó embereit. Mindenki jó embere volt. Így az egész falut végig házalja.

Öreglegény. Nincs az arcvonásban. Hogy alig negyedszázéttel bevonulás után már szabadságot kapott, mindenek jó természetének, gyors más kezeltetésének köszönheti.

Mert ott is szeretnek ám engem. Tudok én a tiszturaknak affektálni.

Csak a Gyuri bácsit, csak az öreg Miháczit veszik elő, ha valami különleges fordul elő.

Gyuri bácsi a legutolsó népfőkelőssel, az apákkal vonult be, a szüretnek elejét még itthon töltötte. Az áldott virágokert Pannoniában, mely kertet öntözti híven Szűz Mária, magukra árvult hadiasszonyok jobbkeze volt. Jóságát meghálálták. Utolján is folyamodtak érte. Hasztalan. Nem volt meg a tiz holdja, még ezrével se, de még csak bérletben se. Kapaszkodott mindenbe. Későn akadt rá, hogy a gazdátlan falu pártorságát kellene elfogadnia. Mutról nem lehetett igazolni. De megjött a bevonulási parancs határideje. Elbusult. Iszogatót szegény feje.

Kis szőlője tökéletlenül összeszűrtte forrott almaborral. Ki-kijárt rá, öreg kenyeres pajtásával a sok-sokgyerekes Hegedűs béressel. Azért nem volt olyan jókedvű öreg katonája egy kis falunak se, mint ő. Pincérről szüreti hangulatokkal tért haza. Füstöt régráltak nem csaptak olyan dudorászást. Mert nem volt katona, a nótakincstára szegény volt ebben az irányban, talált ki magának. És ső-

tétre árvult, petroleumszükségben leledző kis házak ablakai mögül kíváncsian kukucskáltak ki a holdvilágos, csillagsugaras esti világba, hogy ki ébresztette ki őket első álmukból. A halgatózók mindegyike jegyezt meg nótatöredéket. Rajtuk viseltek a hamarkészültség jegyeit. De szomorúan kimosolygott belőlük a humor, a bormámor boldogságba ringatása is.

Ha a pincszerről kedves öregbéres komájával jött, a domboknak fölszaladtatta:

— Szaladj Jancsi, a kutyá argyélusát!

Bevonuláskor is folyton futott. Készítette öregpajtását is. Batyusan, ládásan meg-megfutamodtak az országvagyok. Elhagyták kísérőiket.

Valami jóízű, alázatosba hajló beszédje volt. Cselédkorából örökölte. De jól állt neki. Megszertették érte.

Azért tudott a harctéren is negyedszázéttel ottlétlen kétheti szabadságra szert tenni. Megérdemelte.

Sokat, sokfélét beszélt ezekről. A gazdasági tisztek hogyan akarták préselni a szénát gépben karokkal, hogyan hozta el Luck alól a csikót zsákban az anyja alól, hogyan vitte ki, hogy a tót községben valamennyien meggyóntak, megáldoztak a frontszolgálat előtt, hogyan könyörgötték ki a nemzeti zászlót, hogy neki mindennap kijárt a harctéren a pohárka rum...

Mind szavahihetőn adta elő. De komolyan mondta. Nem volt mögötte jókedvre derítő. Szomorú dolgok voltak. Megnyomták Gyuri bácsi lelkét is. A verejték-, izzadátszagot nem lehetett leöblíteni abban a néhány pohár borban se, ami már elfogyott. Látta, érezte Mihácz is. Nagyon szerette volna a puskaporfüstöt elhesszegetni. Harctéri eseményekkel nem lehetett. Szerette volna

vigságra itangolni legkedvesebb vendéglátóját. Az elé sehogyse lehetett a háborúból vett eseményeket vérlátás, emberélet kioltása nélkül oda varázsolni.

Volt a Gyuri bácsi életében elég derű. A gyereksége csupa kópéság, könnyűvérűség. Hajlébel ide a bűvös vesszőt, a visszaemlékezést. S valahogy rázókkent, de észrevétlen, a bojtárságból szökésére.

Még jól ki se álltam az oskolából. Apám a foki majorba szögált. Jáccadozok, elevenkedek. Az urasági ház előtt állt lovas kocsi. Az előtt, a körül. A gyűlevézi Rétes Dani tekintetése volt. Olyan kismemesforma ember volt. Tartott lovat, kocsit, kocsist. Ha rá került a sor, befogatott. De a parádésokat bizony eke elé is fogták. Meglát. Tudakolja, ki kölke-verebe vagyok. Mondom. Aszongya szeretnék-e bujtárkodni? Nem én. Aszongya, hogy a majorban nincs-e rám szükség. De ezt az uraságnak mondta. Nahát szorul-szóra összütegyeztek, hogy az apám épen a major körül van. Hát avval is megegyeztek.

Egy pár csizma, ősszel gunya, meg egy köböl eleség. Az apám nekiőrült a jóbérnek. Majd csak elbujtárkodok, gondolta, neki meg milyen jó mensége lesz a ruha, csizma, télire az ingyen kenyér. Anyám, szegény, az Isten nyugasztalja, az iskolás vászontarisznyám a nyakamba akasztotta. Valami köttélét tömött bele, meg a kis egymás fejéreműmet. Asztán a bakra ültek a kocsis mellé. Öröbén állt az én mécsescserepem. Mindig jobban eltörőfélben. Az uraság biztatott, hogy meglásd édes szögám, milyen jó sorod lesz. Csak tiz marhát őrzöl... De e csak arrul volt jó, hogy a bakról te ne ugorjok s upre, el ne fussak Foknak visszafelé.

atkozó erős verseny csak sürgősebbé teszi. Így találja meg a földnek fia, az ipari munkás, a lateiner osztály honját e házában. A népjóléti kérdések közül a tisztviselők helyzetének javítása áll az előtérben. A pénz értékének csökkenése a készfizetésekben élők számára a háborus helyzetet elviselhetlenné tette. A tisztviselői kar óriási munkát végzett a harctér mögött. Az állam nem hagyhatja őket a pusztulásba dőlni, mikor a háboru u. n. konjunkturait kihasználók akárhányszor a semmiségből jutottak nagy vagyonhoz. Az 50, esetleg 100 százalékos háborus segélyezés — bár még mindig nem közeledik a drágaság arányaihoz — sok tisztviselő családjában jelent megkönnyebbülést, lesz gondtűző akárhány helyen, ahol aggodalommal várták a közelgő telet. Öröndetes szándék a hadisegélyek s a hadiözvegyek nyugdíjának tervbe vett emelése is.

Az egész ország közvéleménye érdeklődéssel várja a megnyíló ülésszakot, amely hivatalosan lesz, hogy megnyugtatót hozzon a sérelmekről és keserűségről ideges lelkekre.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázatfelfüggesztés. A csatka i. kath. kántortanítói állás betöltésére 1917. október 25-re meghirdetett pályázat bizonytalan időre felfüggesztetik. Iskolaszék.

Pályázat. A böhönyi (Somogy m.) r. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése a hitközségtől 600 K, a többi államsegély. Kötelessége díjvelben. Tartozik a hadba-vonult kántor helyett az összes kántorit elvégezni, amelyért stóla és havi 20 K jár. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő és választás nov. hó 1. Posta, távirat, vasut helyben. Kérvények Puska Géza lelkész, iskolaszéki elnök címére küldendők.

Pályázat. A bodrogi (Somogy m.) r. kath. népiskolához helyettes tanítót vagy tanítónót keresünk a háboru tartamára. Fizetés: Lakás és keiten kívül 800 korona és a háborus állami segélyek. Egy öl tűzifa, 5%-os pótdoból körülbelül 130 korona, ismétlő oktatásért 28 korona. Állás november 1-én elfoglalandó. Kérvények október 25-ig Plébániái hivatal Hetes címre küldendők.

Másnap korán fölverték álmomból. Az istállóban aludtam. A béres az ajtóba feküdt keresztbe. Első este elfogott az álom. Végigaludtam az eccakát. Hanem a nappali dolog nem állt az oldalamban. Hiányzottak a pajtasok is. Csak egy gyerek se, vetődött arra. Sehogyse bírtam megszokni.

Addig még csak megvoltam. Ha nem a kopasz hegyódaiban, ahun legeltettem, egy árva fa se állt. Nyugtatnak megkezdődtek a pógárság szőlőhegyei. A Szalára nézett a hegy. Ha meg-bogarásodtak ugy tizenegy óra tájt az én marhám, usgyé, se hajszt, se té, se csálé, fölvtágták a fejüket, a farkukat hátukra csapták s riktig, a szőlőhegyig meg se álltak.

Onnadj a Szt. Vendéinek se tágitottak. Ha jobbra tereltem, futtak és balra iramodtak. Ha balra, megint ellenkező irányba vágattak. Sok pocskot vittek véghez. Réttam tehettellenségemben. Akkor tanítottam meg az Isten nevének híjába vévését.

Alig vártam, hogy estennen hazahajcsak, lefeküdjünk, a béres gazda az ajtót elhagyja, hogy elszökhessek. Hasztalan panaszkoztam neki. Asszonja, azért vagyok fogadva, hogy kárba ne menjen a jószág.

Gyűttek a parasztok panasza. Azoknak meg azt felelte, hogy lefogják a béremből. Némelyiket meg kikérgette az uraság a majorból, ha a kárukkal háborgattak.

A gazdák aztán megfenyegetik, hogy rajtam töltek ki boszujukat, ha nem vigyázok a baromaimra.

Megyéspüspökünk érkezése.

Érkezés Balatonalmádba.

Szeptember 11-én délelőtt 11 órakor robogott be Balatonalmádi-fürdő állomásra a budapest—tapolczai gyorsvonat, mely egyházmegyénk várva-várt új főpásztort hozta.

Amily fényes és fenkölt hírnév előzte meg jöttét, oly lelkes és meleg szívből fakadó volt a fogadtatás, melyet a hatóság s a pályavárvon felekezeti különböző neikől összegyűlt díszes közönség rendezett a főpásztor számára. Dr. Rainprecht Antal főispán, dr. Bibó Károly alispán, Kerényi Andor járási főszolgabíró a törvényhatóság, dr. Komjádi László polgármester, továbbá Perényi Antal kanonok-plébános Veszprém város, és Schmidt Lajos jószágkormányzó a püspöki uradalmak képviselőiben siettek a püspök elé. De megjelentek a fogadtatáson Balatonalmádi és Vörösbényi községek képviselői is, amazok Balázs Pál községi bíró és Birnbaum János jegyző, az utóbbiak pedig Kun László községi bíró és Báthory József jegyző vezetése mellett Gyöngyösi Imre vörösbényi plébánossal együtt. Fehérruhás szép magyar falusi, leányok kedves sora szegélyezte a festői csoportot, melyben dr. Romy Béla ny. államtitkárral ott láttuk Balatonalmádi díszes intelligenciáját is.

Fogadás.

A vonat érkezésekor Kerényi Andor járási főszolgabíró sietett a püspök elé, — aki Weber Pál dr. magántitkár, dr. Saly László p. kamarás és dr. Martin Aurél p. kamarás, a központi papnevelő-intézet tanulmányi felügyelőinek kíséretében érkezett — s jelentette neki, hogy a vármegye főispánja a megjelentek élén üdvözölni kívánja.

Látható örömmel fogadta a főpásztor a jelentést és szeretetteljes mosollyal sietett a főispánhoz, ki a tőle megszokott ékesszólással, lelkes hévvel s a magyar szó szinarany ösztinteségével köszöntötte a püspököt, kinek ugyanakkor a megjelent lányok egyike, Németh Mariska virágcsokort nyújtott át.

Meghatva a jóleső ünnepléstől, meleg szavakkal válaszolt a főpásztor, szívének, lelkének egész kincsesházát felajánlva hiveinek, szavaiknak varázsával szinte magával ragadva az ünneplőket, kik szünni nem akaró lelkes éljenzéssel hódoltak a szerelt püspöknek.

Ezután a főispán bemutatta a hatóságok, s a hivek vezetőit, kiknek mindegyikéhez volt a püspöknek néhány kedves, nyájas szava; majd megindult a díszes kocsi a feldiszipített községen keresztül, melyek mindegyikében az utcasorokon a közönség, s tanítók vezetése mellett kivonult iskolagyermek fogadták lelkes éljenzéssel a főpásztort.

Szentkirályszabadján.

Felemelő jelenet volt Szentkirályszabadja községen a római katolikus és a református hivek

együttés tiszteletadás, kik lelkipásztoraik: Krizsek Alajos plébános és Csomasz Gyula ref. lelkész vezetése alatt vonultak ki a püspök elé, példaadó módon dokumentálva azt a felebaráti szeretettől áthatott békés szép viszonyt, melyet a két különböző felekezet között, derék lelkipásztoraik megteremtettek s buzzón ápolnak.

A püspök itt néhány percre megszakította útját. Krizsek Alajos a róm. kath. egyházközség nevében fejezte ki hódolatát a megyéspüspök előtt. Az elmaradt fényt pótolja — ugymond — az igazi bensőséget jellemző egyszerűsége és melegsége a szíveknek. Az elmaradt fényért evvel köszönti legfőbb előjáróját. Csomasz Gyula a református egyház nevében üdvözli Veszprém új püspökét, kívánva neki eredményes, korszakkalkító működést, melynek nyomai Szentkirályszabadja életében is láthatók legyenek.

Öméltósága válaszában hiveihez köszönetet mond a meleg fogadtatásért. Ő nem fényt, hanem közvetlenséget és melegséget keres. Alighogy egyházmegyéje területére lépett, máris ezt tapasztalta, ami jóleső érzéssel töltötte el. Válaszában a református hitközség képviselőjéhez elmondotta, hogy örömet szerzett neki ez az üdvözlés, mert Veszprémbe indulásakor is legszebb jelenet látta, hogy a honpolgári arányokban oly izmos reform. egyház szívében az igazi béke honol, ami helyes is. A jelenleg ugy nékülözött polgári békét feyver és tömérdek vér készíti elő ugyan, a béke tartósságát azonban ugy a polgári, valamint a valóságos élet terén is a megértés és kölcsönös megbecsülés biztosítja állandóan.

Veszprémbe.

Szabadirol öméltósága és kísérete egyenesen Veszprémbe hajtattak. Mikor a város közelébe ért, megszólalt a székesegyház nagyharangja, jelezvén a főpásztor érkezését. A város apraja-nagya ekkor már a zászlókkal feldiszipített utcákon tolongott. A városban a helybeli összes tanítványok, zárdák és iskolák diákserege foglalt helyet. A lakosság örömmujongása s lelkes üdvözlése között vonult fel püspökünk a várba, hol a gyermekek kedves éljenköszöntését fogadta.

Kedves látványt szemléltünk, mikor az angolokisszonyok növendékei apró zászlócskák lohogtatásával hódolatukat bemutatták. Öméltósága rövid szentségátogatás után a székesegyházból a püspöki palotába ment, ahol a székesegyházi káptalan, a belső papság és a kispapok vártak.

Rédey Gyula dr. püspöki helynök üdvözöl szavainak megköszönte után öméltósága a káptalan tagjaival és a megjelentekkel elbeszélgetett. Mindenki számára volt egy-egy barátságos szava. Majd az erkélyről közvetlen szavakkal megköszönte a megjelentek tiszteletadását. A közönség örömmel tért otthonába abban a tudatban, hogy immáron itt helyben tudja új püspökét.

De mi voltam én akkor? Nyáladék. Akinek játékon meg kenyerén az esze.

Elkeseredtem. Egyre azon járt az eszem, hogyan szökhetnék meg. Arra nem vitt rá a lélek, hogy az állatot grizellen bitangba engegyem. Csak az eccakát vártam a módot. Lélekzetfogva lestem, hogy mikor alszik el az én bördönöröm. Látom ám, hogy a kisbéres, szántógyerekek körösztibe lépik s mennek a kutra innya. Ej, mondok, én is kimehetek így.

Kicsullankodtam.

Mig ezt véghöz vittem, nem hiszem, hogy csak egyet is szusszantottam volna. De hogy csurom viz lett az egész testem, a' való.

Usgyé az utnak! Futottam, mintha kergettek volna. Hátra-hátra néztem. Senki, még egy bogár se követett. De azért szaladtam, mig a majort láttam.

A kocsiölgyi majornál letértem az utról. Cigányok sátoroztak ott a remészenben. Teknyót faragtak. Egy rajkó meglátott. Lehetett ugy hajnal után.

Elkezdeti könyörögni bagóért.

Megrémültem, futásnak eredtem. A gyerek utánam I. Kunyerált, könyörögtött, hogy csak egy fogára elég bagóval kenyeriljek rájtá.

Hazáig meg se álltam, hanem a hajam is egy csurom csatak, beasstem a konyhaajtón. Anyám ugy mosdatott föl. Ágyba fektetett. A hideg is kilőtt.

Harmadnap fölledtem. A Rétes Dani tekéntes kocsin gyűlt értém.

Aszongya, hát mért léptél meg?

Aszondom, hogy én ott nem legeltetek, mer a parasztok' aszonták, agyonvernek, ha még kárba eresztem a barmot. Ott pedig a jó Isten gyereke se tartja meg, ha tizenegy felé elkezd bogárzni a jószág, mert ott egy szál fa sincs. Aztán a szőlőhegybe meg van.

Aszongya az uraság, hogy nem köllött volna eztet a csufot tennem vele, már ussem szóltam. Csak üljek föl. Majd a Bébic-kertbe lesz fa, ott legeltetek.

A Bébic-kert szomszédos a parasztlelőkel. Hát kibuztam én az őszig, szent Mártonig, mikor leesett a hó. A szentmártonyi vásárran megvettek csizmát, dómányt, nadrágot.

Azután jól is éreztem magamat. Szinte sajátam együlni. A pajtasokkal estennen össze verőtünk. A bődei dombnál el-elszullankodtunk szávaéréskor a szőlőskertekbe. Megdézsmáltuk őket. Hanem eccc majd hogy csúffá nem jártunk. Sütött a hóvílág. Fölbódzött az ég. El-elbujt a hoid. A Bőde-domb nyárfái hosszan elvetették az arnyékukat. A szőlőhegynek lopakodtunk megint. Jó kamaszok vótak velem.

Hát nem megijesztettek a jegenyefák arnyékai?

Nem mertünk dézmára mennyi a nyárfaranyékoktól.

Bezzeg belehajtanak most a srápnel essőbe is, meg a gránátviharba...

Értekezlet.

Népes értekezlete volt hétfőn a városi párt-nak. Olyan városi képviselők is megjelentek, akik nem tagjai a párt-nak: Dr. *Rainpredt* Antal főispán, dr. *Bibó* Károly alispán s *Perényi* Antal kanonok-plébános is jelen voltak. Dr. *Óvári* Ferenc elnököl. Elmonotta a városi párt alakításának célját. Hangzottatta, hogy pártjának nincs más feladata, mint a városi közgyűlés elé kerülő ügyek megbeszélése és megismerése. A továbbiakban megfoglalta az értekezlet vitatárgyait s üdvözölte a tagokat s a vendégeket.

A vendégek meghívását a főispán köszönte meg. Örül, hogy az elnöki jelentés szerint, a városi pártot semmi más célzat nem vezeti, csak is a közgyűlések előkészítése. Évekkel előbb más fellegadás uralkodott a köztudatban s ekkor szülő állott egy ellenmozgalom élére. A cél új párt alakítása volt s ez sikerült is. Állása miatt csak vendégnek tekintti magát. Pártgyűlésen nem kívánna részt venni. S azt hiszi, hogy az ilyen tömörülés, amely csakis időleges kérdéseket, egy-egy közgyűlés ad hoc felvetődött tételeit vitatja meg, nem is kíván pártszervezetet. A vendégek nagy száma is arról tanuskodik, hogy nem pártgyűlésre, hanem értekezletre jöttek s ily értelem-ben köszönti a városi párt elnökét s köszönte meg a meghívást.

Dr. *Bibó* Károly is köszönetet mondott az üdvözlésért. Biztosította a jelenlevőket, hogy mindenkor szívesen munkálkodik a város érdekében.

Az értekezlet első tárgya a husértékesítő részvénytársaság ismertetése volt. Dr. *Rainpredt* Antal lelkes szózatú ajánlása után dr. *Rosenberg* Jenő is a részvénytársaság szükséges volta mellett érvelt. A buzditásnak ötvenkét újabb részvény-jegyzés lett az eredménye. A részletes, szakszerű ismertetés *Ruzsicska* főhadnagy tiszte volt. Gyakorlatot, tapasztalatot árult el ismertetése. Különös figyetemmel domborította ki a melléktermékek hasznos értékesítését. Jelezte egyúttal a tervet, hogy a r. t. más élelmicikkeket is üzletkérdébe von. Szó van pl. káposztarendelésről. Ily módon a vállalat közlelmézési társasággá bővül. A hallgatók az ismertetést szíves figyelemmel s azt hisszük, a vállalat javára hasznosítható érdeklődéssel hallgatták s a vállalat létesítését közhelyesléssel fogadták.

Az értekezlet második tárgya a veszprémi gőzmalom helyekérdése volt. Az igazgatóság sehol sem talál alkalmas helyet a város és a vasút közelségében. Betekintett tehát a városba, ahol csakhamar szembe öblött a város tulajdonába levő *Todeszkó-féle* házflelep. Dr. *Óvári* Ferenc azt a kérelmet terjesztette a párt elé, hogy támogassa a malomigazgatóság tervét s majd a közgyűlésen a telek átadása mellett szavazzon. A város a házat 100 ezer koronáért vette *hadjárva-othon céljaira*. Ugyanerre a célra még külön 20 ezer koronát is hajszavazott. A részvénytársaság a házflelepért hajlandó ezt a 140 ezer koronát megadni.

E vásárlási terv az értekezlet tagjait kinosan érintette. A megütözés kifejeződése látszott az arcokon s nagy kérdőjellel alakult át a fűsógolyban a kutató érdeklődés: kinek az agyában született a gondolat? Egyöntű volt a feltevés, hogy ez dr. *Óvári* Ferencől nem eredhetett. Aki szívvel-leléssel, anyagi áldozattal is, a hadjárva othona megalkotását szorgalmazza; aki magát ebből a célból erre a telekre közgyűlési határozat által felkötötte: soha sem gondolhatott arra, hogy a város által oly némes célra vásárolt telket részvénytársaság kedvéért eredeti rendeltetésétől s egyéb városfejlesztési céljától elvonja. Mert legyen bár közhatalmu vonatkozása a lisztermelésnek, a gőzmalom részvénytársasági jellege mégis csak magában hordozza a részvényesek egyéni érdekeit is. Eszerint egy ilyen alkotás sohasem hordoz magában oly nagy, egyetemes érdeket, mint egy magasztos, emberbaráti intézmény létesítése.

Bizonyára ez a meggyőződés irányította dr. *Réthy* Ede, dr. *Fischer* Miklós, *Radóczy* Vince és *Sáry* László felszólalását. Mindannyian ellenétek ezt a kinos meglepetést okozó tervet. Különösen nagy hatása volt dr. *Fischer* Miklós beszédének. Az ő érvel irányították a vita medrét, míg kialakult az az általános nézet, hogy a *Todeszkó-féle* városi házflelep a gőzmalom céljaira nem alkalmas. A városi párt s a vendégek egyhangu helyesléssel csatlakoztak a határozathoz.

H I R E K.

— **Püspökmise.** Az ismertett program szerint *Rott* Nándor dr. püspök ur öméltsósága székvárosába megérkezvén, ma, f. hó 14-én d. e. 9 órakor a székegyházban ünnepi misét mond és prédikál. A szt. misével kapcsolatosan fogadják a püspöki szertartási könyvben előirt hódolatát a székegyházi káptalannak és a papságnak. Az egyházi szertartások után öméltsósága a püspöki palotában fogadják a megjelent küldöttségeket. A következő héten itthon tartózkodik püspök ur. F. hó 21-ike után azonban rövid időre székhelyétől távol lesz.

— **Katonai kinevezés.** *Budán* József főhadnagy mérnök, *Tuba* Lajos és *Békési* Árpád műszaki tisztették — a 31. h.-gy.-ezredben — kinevezettek.

— **Előadás jótékony célra.** *Luttor* Ferenc dr. pápai tb. káplán a konstantinápolyi M. T. T. tagja, a mult szombaton jótékony célra előadást tartott Konstantinápolyról. Az előadás 600 kor. tiszta jövedelmet hozott, melyet egyenlő arányban felosztva a veszprémi szinpártoló egyesület elküldött a 31. honv. pótkeret és a 7. honv. tüzer póttüteg parancsnokságához.

— **Az egyházi hatóság figyelmeztetése.** Az egyházmegye területén könyvradományt gyűjt egy magát *mezopotámiai* hithirdetőnek nevező egyén. Az illető viselkedése azonban meghazudtolni látszik állítólagos hivatását, éppen azért az egyházi hatóság óva figyelmezteti a közönséget s a gyanus kéregetőre ezen az uton is fölhívja az illetékes hatóságok figyelmét.

— **A ciszterciák tisztelgése.** Zirczi ciszterciák tegnap délelőtt tiszteltek püspök ur öméltsóságánál. A rend üdvözletét dr. *Békési* Remig apátur tolmácsolta, aki dr. *Szentes* Anzelm rendi perjel, dr. *Küzdý* Aurél ujonc mester és *Magyarász* Ferenc zirczi plébános kíséretében érkezett.

— **Közlelmézési törzkönyv.** Praktikus gondolatot valósított meg a városi főszámvéző. Elkészítette a közlelmézési törzkönyvét. Benne van minden fogyasztó neve s jegyezve lesz, mikor kapott cukrot, szappant s egyéb árut s hogy mely élelmicikkekre kapott vásárlási igazolványt. Ugyanilyen rovatokkal ellátott lapot kap a fogyasztó is s ezt minden alkalommal fel kell mutatnia, amikor újabb kiosztásra jelentkezik. Ez a törzslap adataiban megegyezik a főtörzkönyv adataival. Ez az újítás — ha nem is teszi tökéletessé a rendszert — az eddigi gyakorlaton sokat javít s nagyon megkönnyíti az igazságosabb kiszolgálást.

— **Az áldozatkészség szép példája.** A mult év őszén a kaposvári piébana tempiomból ismeretlen tettesek ellopák a szentségmutatót és áldozató kelyhet. Dr. *Zimmert* József prépost-plébános a szomorú eseti után hiveivel fordult, hogy közadakozással pótolják az okozott hiányt. A hivek áldozatkészsége 12.000 K-t hozott össze. Meltó a kaposiak ügybuzóságához. A plébános *Adler* Károly bécsi iparművessel új csinos szentségmutatót készíttetett, amely már rendeltetési célját szolgálja is.

— **Az iskolai előadások kezdete.** Vadnay Szilárd dr. városi helyettes főorvos a közigazgatási bizottság f. hó 10-én tartott ülésén azt indítványozta, hogy egészségügyi szempontból, meg a tűzveszély hiánya miatt az összes népisiskolákban kezdjék az előadásokat reggel nyolc óra helyett kilenckor. A közigazgatási bizottság az indítványt elfogadta. és felkérte a kir. tanfelügyelőséget, hogy erre vonatkozólag intézkedéseit tegye meg. Az új iskolai rend nov. 1-én kezdődik s április 15-ig tart.

— **Árvapénzek és vármegyei alapok elhelyezése.** A vármegye törvényhatósági bizottsága megfoglalta a vármegyei pénzintézeteket, amelyekben az árvapénzek s a vármegyei alapok a jövő évre elhelyezhetők. Az alapok és alapítványok 60%-át a Veszprémi Takarékpénztárban, 30%-át a Veszprémi Közgazdasági Bankban helyezte el. A két első intézet 3 1/2%, utóbbi 4 %-ot fizet. Az árvapénzek 2.373.051 korona készletéből közel másfélmilliót a veszprémi, a többi más vármegyei takarékpénztárakban helyezték el 3 1/2% kamatozás mellett.

— **A Balatonszövetség köréből.** A Balatonszövetség gyűlést rendezett a veszprémi Hadjárva-othon céljaira. A gyűlés eredménye 12.598 K. Sítók gyűlése 5087, Balatonalmádié 2500, Balatonvilágosé 320, Balatonligaté 112 K.

A Szövetség a kormányhoz felterjesztést intézett, hogy a Balatonvidéken is föllepett lakbér-uzsora ellen megfelelő intézkedéseket fogantatosítson. A gőzhajózás ügyében pedig bizottságot küldött ki. Feladata lesz, hogy ezt a kérdést a fejlődésre kívánatos módon előkészítse. Tagja lett dr. *Óvári* Ferenc is.

— **Mindent a hadseregnek!** A hadrakelt seregnek fehéreművel és alsóruhával való ellátása szinte leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik! Ezért a Hadsegélyező Hivatal a magyar népek három éve lángoló lelkesedésébe és minden más nemzetét felülmuló áldozatkészségébe vetett szilárd bizalommal fordul az itthonmaradtunkhoz. A Hadsegélyező Hivatal férfi- és női fehéreművel, harisnyát, inget, lábbelit, szoknyát, törülközőt, asztalkendő, ágyneműt, mindenféle fehér, színes, tarka vászon-, pamut-, karton- és barchet-holmit kér, amely alsóruhaként viselhető vagy alsóruha készítésére vagy javítására alkalmas. A gyűjtést az iskolák és hatóságok egyöntetűen végzik. Legcélszerűbb volna erre a célra bizottságot alakítani. Ha ilyen alakul, jelentsek be az alakulást a Hadsegélyező Hivatalnak (Budapest, V., Akadémia-utca 17. sz.), mely a közelebbi utasításokat, valamint a gyűjtés eszközeit szívesen fogja rendelkezésére bocsátani. Adjon mindenki még nélkülözések árán is, mert csak így rohatjuk le a hőseinkkel szemben köteles hálánk egy csekélyke részét.

— **Zenetanár.** Megirtuk, hogy a városi zeneiskola tanári kara új tanerőkkel gyarapodott. Újabb értesülésünk szerint *Korneliusz* János is tagja lett a tanári karnak a hegedűszakon.

— **Vasuti menetrend.** Október 10-én változás történt a balatoni vasúthoz csatlakozó vasut menetrendjében. Újra visszaállították a d. e. 9 óra 44 perckor induló vonatot, amely Balatonfüredig csatlakozik s délután 1 ó 3 perckor ér vissza. Ezzel megszűnik a d. u. 1 órakor induló vonat közlekedése. Az esti vonat Alsóörsről egy órával korábban, 8 óra 26 perckor érkezik.

— **Villany — rendőr — közbiztonság.** A közelgő téli hónapok sötét éjszakai kívánatossá teszik a közbiztonság fokozottabb ellenőrzését. S hogyan remélhetnénk ezt, mikor a rendőrök csekély száma újra megcsappant s amikor 12 órától egész reggelig villanytalan sötét éj borul fölöttünk. Ketszer is indul éjjeli vonatumk. Egyikhez három, másikhoz negyórára kell az állomáshoz jutnunk. Komoly megfontolást kíván, hogy, mit jelent ez az éjjeli vonulás azoknak, akik nem kerülhetik el. Irigykedve gondolunk a szomszédos városokra, meg a kis Tapolcára is, amelyekben egész éjjel egnek a villanylámpák. Kerve-kerjük az illetékeseket, állítsák vissza az éjjeli világítást, meg ha redukáltak is. Addig tegyük ezt, míg a sötétben rejtőzö gonoszság siralmas kötelessége nem teszi. Kevés számú rendőr, sötét éjszaka — sehogysen kedveznek a közbiztonságnak. S ha már a rendőrség apaszását nem akadályozhatjuk, adjunk, amit adhatunk: világosságot!

— **Szövetkezett Márkón.** A szövetkezés terén szép példával járt elő Márkó község. A falu németajku gazdái közül egyszerre százan iratkoztak be tagul a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesületbe. A szervezkedés élén *Pidner* János márkói kigazda áll. A szervezkedés első gyűlése már meg is termett. Október 7-én megalkult a Fogyasztási Szövetkezet a Hangya kötelekében. Az alakuló közgyűlésen dr. *Schandl* Károly, a Magyar Gazdaszövetség titkára ismertette a nagyszámmal egybegyűlt szövetkezeti tagokkal a fogyasztási és értékesítő szövetkezet szervezést, hasznát és alapszabályait. A szövetkezet kezdeményezői *Unger* Ferenc plébános, *Molnár* Tivadar tanító, *Pidner* János és *Jung* József kigazdák voltak. A szövetkezet 40 ezer korona alapítókével alakult. Elnökévé *Jung* József ottani kigazdát választották.

— **A Burgonya-fejkvóta.** Az országos közlelmézési hivatal most állapította meg a burgonyából vásárolható mennyiséget. A megállapított kilószámot a jövő év júniusáig vették egy összegben. A termelő visszatérthat *háztáji szükséglet* címén nehéz testi munkát végző felnőt családtagok és ellátandók részére 67 és fél kilót. *Gazdasági szükséglet* címén vető ágra katasztrális holtállanint a helyi szokáshoz képest 900 kilót számítanak. Takarmányozás címén burgonyát visszatartani nem szabad. Az időszaki és gazdasági munkások részére az ellátások idején legfőbb 3 hónapra havi 15 kg. *Gazdasági családok* részére a család-

szerezésben kikötött mennyiség amennyiben a fentebb megállapított 130, illetve 67 és fél kilót meg nem haladja. *Nem termelő*, vagy olyan termelő, akinek termése a most említett mennyiséget el nem éri, vásárolhat kizárólag saját házi szükségletére néhez testi munkát végző felnőtt családtagok és ellátandók részére személyenként 120, egyéb ellátandók részére személyenként 67 és fél kg. Egy háztartás részére egyenlő több vásárlási igazolvány ki nem adható, a kiadott vásárlási engedélyek alapján a búrnyonya csoportosan be nem szereshető.

— **Jegyzői állás.** Neumayer Károly nyugalmobba vonulása folytán az ösküi körjegyzői állás megüresedett. Kerényi Andor főszolgabíró kihirdette a pályázatot ez állásra, melynek határideje f. hó 26-án jár le.

— **Erdei tűz Nagyvásonyban.** Okt. 4-én délelőtt a nagyvásonyi gróf Zichy-féle birtok erdeje a Kap-hegy valóságú erdőről ágfat fuvarozók gondatlanságából tüzet fogott s a száraz avaron gyorsan futott a láng északról délre a ritkás fiatal erdőben. A hatalmas füst és lánggömbön felé három község népe rohant. Délről első a putaiak derek főerdésükkel, Szász Belával, északról a Zsófia-majoriak, keletről a nagyvásonyiak verték el a futó tüzet. Délután 4 óra 1. hold erdő legett, de a tűz lokalizálva lett. Ha erősen intézkedik a hatóság s jó érzékű a közönség, mily gyors s kiadós a mentés.

— **A vármegyéről.** A törvényhatósági közgyűlés Schneider Gyula árvászeki irodaségdúszitnek gyógyfürdői költség címén 150 koronát térített meg. A vármegye 1918. évi költségvetésének bevétel 459.369 13 K, kiadás 458.838 85 K, egyenleg 530 80 K. Az utadó 10%. A megyegyűlés beszállásolási költség fedezésére 1918-ra 73.000 koronát, előfogatózsból eredő pótdíjak fedezésére 2.000,-ot, a tisztai nyugdíjalap javára a jogerős 1%-on kívül még 2% vármegyei pótdát vetett ki

— **Borsó, bab, lencse fejkvótája.** Dr. Bibó Károly ahispán emberi táplálkozás céljára babból 12 kg., borsóból 10 kg., lencséből 6 kg., kölesből 3 kg. fejkvótát állapított meg egy évre.

— **Jeges eső.** Csütörtök délután fekete felhők usztak Márkó felől. Négy óra tájban a sűrű cseppek között mogyorónagyságu jégszemek is kopogtak. Ez csak mutató volt. Később, a második róta dörgés és villámlás közben jeges eső zúdított a város fölé. Különösen a Temeiöhegyet érte a haragja, ahol igen sok ablakot bevért. Nagy kárt tett a jutasi kórház ablakaiban, bevérve százötven ablakfókot. A leessett vízjelmegből — persze a jég nélkül — kikerült volna néhány nyári permeteg. De jó lett volna!

— **Tüzifa.** A tisztviselők tűzifájából vásárlókat az intéző bizottság felkéri, hogy tekintettel a fűrészelés körül támadt nehézségekre (gép nem működik), sziveskedjenek, ha csak tehetik, a fűrészelésről lemondani. Így a fa előbb szállítható lesz.

— **Kölcsonfuvar.** A tisztviselők tűzifa beszerzési csoportja tisztelettel felkéri a ló- tehén- vagy ökörfogattal rendelkező birtokosokat, gazdákat vagy fogatosokat, hogy tekintettel a tűzifa sürgős befuvarozására, kölcsonbe segítsenek fuvarozni. Ennek fejében a fuvarozása után a tisztviselők igáját (3 pár lófogat) annyi napra, ahányan segítenek, bármily helybeli munkára igénybe vehetik, pl. szántásra is. Jelentkezéseket kér Göndör Ferenc kir. tanfelügyelő.

— **Vasúti szerencsétlenség.** Siófokon hét-főn hajnalban a pesti személyvonat belefutott a siófok-kaposvári szerelvénybe. A vicinálisnak öt kocsija összezúródott, a pesti vonatnak pedig két mozdonya és hat kocsija sérült meg. Emberben néhány sebesülésen kívül kár nem esett.

— **Felekezeti tanítók családi pótléka.** A kormány a hivatalos lap közlése szerint a nem állam tanítók és óvónők családi pótlékát rendszeresítette. A jogosultakat az iskolai hatóság összeírja s névsorukat a közigazg. bizottsághoz fejterjeszti. A végleges megállapítás innen kerül a minisztérium elé. Kissé hosszú ut, de valahára ennek is csak vége szakad.

— **Lucerna- és herevetőmag-kereslet.** A vármegyei gazdasági egyesület a jövő évi takarmánytermés érdekében biztosítani óhajtja a megyei gazdák lucerna- és herevetőmagigényét. Ezután is felkéri a gazdálkodókat, hogy akinek lóher-, lucerna- vagy egyéb takarmánymagja volna eladó, ezekből mintázott ajánlatot küldjön be a vármegyei gazdasági egyesület igazgatóságához.

— **Rablógyilkosság.** Péntek virradóra a közeli Bándon rablógyilkosság történt. Strasser János nevű gazdálkodót, akinek kis szatócüzlete volt, feleségével együtt éjjel agyonverték. Értékeiket elrabolták. A tetteseket még nem fogták el.

— **Pápai hírek.** Mészáros Károly, Pápa város polgármestere nyugdíjaztatását kérte. A városi közgyűlés azonban arra, kérte, hogy állását a háborus időben továbbra is tartsa meg s eddig való működésének elismeréséül teljes bizalmáról biztosította.

Pápa csak néhány ezer lakossal nagyobb Veszprémmel s a közönség könnyebb kiszolgálása végett most nyitják meg a negyedik hatósági széket. Ha majd Veszprém új hízalhat s kimeret sertéseket, bizony nem ártana, ha a már vérig megunt ácsorgás elkerülhetése végett nálunk is több helyen szolgálják ki a közönséget.

Pápan nem két évenként, hanem rövidebb időközökben ismertetik meg a közlelmzési eredményt. Legújabbán 1917. aug. 18-tól szept. 31-ig terjedő időről számol be a vezetés. Ez idő alatt a város szerződéses szállítója 1231 kgramm zsírt, 998 kg. szalonnát s 195 kg. hajat szállított közfogyasztásra. A város 1917. márc. 15-től szept. 15-ig 33.500 koronát nyert a közlelmzésben. Pápan is ugyanaz a közvélemény kezd kialakulni, mint amely Veszprémben is vezet. Az t. i., hogy az ily nyereség a háborus nyomorúsággal leginkább sújtottak filléreiből keletkezik s így másra, mint a fegszegényebb néposztály érdekeit szolgáló szociális célra nem fordítható.

— **A kormány és a helyettesítők.** A katonai felmentések revíziója folytán ismét számos elemi népiszkolai tanítónak kell katonai szolgálata bevonulnia, ami által iskolájuk vagy egyáltalán tanító nélkül marad, vagy legalább is tanítói létszám dolgában annyira meggyengül, hogy a tanítás menetében zavarok árhathatnak be, ha a bevonult tanítók pótlásáról nem történnek gondoskodás. A közoktatásügyi miniszter a hadvonnult tanítók helyettesítésére megfelelő intézkedéseket tesz, nehogy a világháború ezer bajai közepette még a tanköteles korban levő gyermekek is elzárassanak a tanulás és művelődés legkövetlenebb forrásától, az iskolától. A hadvonnult tanítók helyettesítésére alkalmazott tanerők azonban, — tulajdonom többségben fiatal nők — oly súlyos közzelmet vívnak, a legszerényebb igények mellett is, a lakás és ételmezés mostoha viszonyaival, hogy egymásután mondanak le kinevezetükről, illetőleg megbízatásukról. A kormány ezt megakadályozni akarja s éppen azért az alispánok útján felhívja a közigazgatási tisztviselőket (községi előjárókat), hogy egyfelől saját hatáskörükben való céltudatos intézkedésekkel, másfelől pedig a közönségre való ismert befolyásuk latbavetésével siessenek a helyettes tanerők segítségére az elhelyezés és az ételmezés biztosítása körül.

— **Takarmány és szalma.** A vármegyei takarmányozást intéző bizottság megállapítása szerint 1 drb. számos állatra naponként 8 kg. szalmas takarmány, 4 kg. tavaszi szalma s 4 kg. ősi szalma használható föl.

— **Küldöttségek beszüntetése.** Feltűnő szóak lett, hogy közlelmzési s állattakarmányozási ügyekben küldöttségek járulnak a kormányhatóságok elé. Alispánunk szerint ez indokolatlan s főösleges költség okoz. Utasítja a városok s községek vezetőit, hogy — amennyiben a kormányhatóságok személyes tájékoztatása elengedhetetlen, — az csakis az érdekelt fél, vagy a tisztviselő útján történjék. A küldöttségeket a túlterhelt közlelmzés miatt is mellőzni kell.

— **A zöldség szállítása.** A hivatalos lap újabb közlése szerint zöldség-, főzelék- és gyümölcsfélék 50 kg.-ig szállítási igazolvány nélkül szállíthatók. Ellenben bármily kicsiny zöldségkonzerv szállításához igazolványt kell váltanni.

— **Az alkalmatlan népfőielők behívása.** A véderőtörvény 7. §-a alapján a közeli jövőben — hir szerint — behívják az 1891—1868-beli alkalmatlan népfőielőket. Elsősorban azokat hívják be, akik fenyhzési és szórakozási célokat szolgálnak. Azokat, akik hadimunkánál vannak alkalmazva, vagy akik közcélú szolgálatokat teljesítenek, nem hívják be. A behívottak szolgálatát úgy könnyítik meg, hogy lehetőleg lakhelyükön, vagy ennek közelében alkalmazzák őket.

— **Megvételek kerestetik a Veszprémi Takarékpénztár által kibocsátandó új részvényekre vonatkozó elővételi jog. Bővebbet: Szabadi-utca 3. biztostási iroda.**

A közigazgatási bizottság ülése.

Veszprém vármegye közigazgatási bizottsága f. hó 10-én tartotta havi rendes ülést. Az elhangzott jelentésekből a vármegyei állapotok a következő képet nyújtják.

Közutak.

A hajmáskéri és várpálotai füzérségi lövőtér környékén valamint Veszprém r. t. város és Rátót község határában levő állami és trvhatósági közutakat a közelmúltban oly súlyos katonai járóművek közlekedésére használták, amelyet előrelátni nem lehetett. A 60—80 tonna bealított nagy súlyú szállítások alatt egyes jórkarban levő fahidjak az alátámasztás mellett is gyakori és sürgős ideiglenes javításra szorultak. Nehogy a szokásos, illetve előirt 20 tonna terhelésre való átépítésük idejéig ilyen nagy terhelések mellett a hidak tönkremenjenek és a közúti forgalmat veszélyeztessék az államépítészeti hivatal intézkedett, hogy a rátóti prépostság erdejéből a szükséges jó minőségű tölgyfa beszerzessék és vármegyei igazgatóknak a közeli füzérszalmához szállíttassék. — A többi trvhatósági közút hidjain is, különösen a pápai és enyingi járásban az elmúlt három évben anyag és munkaerő hiányában elmaradt javítások miatt feltűnő rongálások észlelhetők, nevezetesen a téglabetonzatu hidaknál a cement bézagalolás és vakolás hiánya folytán egyes boltozat és falrészek kifagynak, elporlanak, kihullnak, a fahidaknál pedig egyes korhadó részek a hid teherbírást és állékonyságot veszélyeztetik. Ugyancsak ilyen jelenségek mutatkoznak a vámoshidaknál is, különösen a pápa—soproni trvhatósági közúton levő marcaltói Rábahidnál, melyen a közlekedés annak kijavításáig szünetel.

De nemcsak a hidak, hanem az utak is fenntartásukra használt kavics anyag elégtelensége, több helyen annak hiánya miatt a közforgalom érdekeire káros mértékű hanyatlást mutatnak. E körülményre tekintettel az államépítészeti hivatal a gondozására bizott kavics szállítást akként irányította, hogy a legrosszabb szakaszok első sorban és legbővebben legyenek kavicsolhatók, de amellet a többi szakaszokra is annyi kavics szállíttassék, hogy legalább a nagyobb kerékvágások mindenütt megszűntethetőek legyenek. E cél elérése a hivatal kérelmezte a kereskedelmi minisztériót a kényszer közmunkának igénybevételét, a hajmáskéri tüzérségi lövősikolától a rendelkezésre álló teherautóautólokrak kirendelését olyan időben, mikor azoknak hadiérdeket szolgáló szállításuk nincs, továbbá a pápai húszérezredőli és az ott levő lókorháztól a rendelkezésre álló gazdasági igazgatókat, végül a csóti fogolytábor parancsnokságot, hogy a mezei munka végeztével kavicsot termeltesen. — Sikeredt az államépítészeti hivatalnak egyes uradalmaktól és községektől bányabér megtérítése mellett kavicstermelésre engedélyt kapni olyan utszakaszokra, ahova az eddig előirányzott törlökvet szállítani nem lehetett. — Utrendőri kihágás egy esetben fordult elő, arról a járási főszolgabírónak jelentést tettek.

Fogház.

A veszprémi kir. ügyészség mellett fennálló fogházban szeptember havában 67 volt a foglyok száma. Ezek közül szabadiára helyezés, végelbocsátás, más intézetreállítás útján a hónap végére 48-an maradtak. Jogérvényesen ellítették 10 férfit és 16 nőt. Itéletlen vizsgálati fogoly van 22 és, pedig 7 férfi és 15 nő. A letartóztatottak a múlt hónapban 474 munkanapot dolgoztak. Fegyelmű eset sem a letartóztatottaknál, sem a fogházőröknel nem fordult elő.

Adóügy.

Az egyenes adók kivétele szeptember hónapban teljesen befejezést nyert, az engedélyezett gyógyfürdők, továbbá nyaraló és fürdővendégek által tömegesebben látogatott nyaraló telepeken a házadó becslések megtörténtek. — Behajthatatlanság és elemi károk miatt 315 kor. adót törölték szeptember hónapban. Ezen idő alatt ideiglenes házadó mentességet, valamint adófelzetési halasztást senkinek sem adtak. — Augusztus hónap végére 2000 korona hadmentességi adó folyt be. — Az egyenes adók kivétel összegge augusztus hónapig 3.028.196 koronát tesz ki, amely összegből befizettek 1.661.998 koronát 145.436 koronával többet mint a múlt év augusztusában. — Az állami jövedék és egyéb közadók módjára behajtandó tar-

tozások bevételeiről ez a kimutatás nyújt képet. Iparkamarai illetékből befolyt 5821 kor., tanítói nyugdíjból 1283 korona; egyenértékű illetékből 1300 kor., bélyeg és jogilletékből 205.303 kor., bor és húsfigyeztelési adókból 27.444 kor., italmézési illetékekből 2649 kor., szeszadópótlékból 4104 kor., dohányjövédékéből 152.312 korona.

Közegészségügy.

A vármegyében a közegészségügyi állapotok augusztushoz mérten javultak, mindazáltal kedvezőnek még mindig nem mondható, mert különösen az emésztő szervek megbetegedése nagy számban fordult elő. A vérhas megbetegedések esetei csökkentek ugyan, mindazáltal nap-nap mellett újabb megbetegedési eseteket jelentettek ugyanezen az egész vármegyeterületéről. A veszedelmes megakadályozására megtekint minden szükséges intézkedést. Pápa városában szeptember hó elején kiütött járvány már szünetelt, van, miért is a vármegye alispánja az iskolák megnyitását október hó 8-án engedélyezte. Egyéb fertőző betegségeket a következő esetekben fordultak elő: vörheny 15, hasihagymáz 14, difteritisz 9, kanyaró 12. — A hatósági orvosok a vármegye területén 1400 lelenet illetve árva gyermekre felügyeltek. — Szeptember havában az országos elmeorvosgyógyintézetbe 4 ön- és közveszélyes elmebetegét vettek fel a vármegye területéről. — A gyógyszerárak semmi kivánni valót nem hagytak maguk után. A gyógyszerárak azonban egyöntetűen a miatti panaszok miatt, hogy a gyógyszerárak számára kiutalt alkoholt nem tudják beszerezni, így fontos gyógyszereket nem tudnak előállítani. Ez a betegek kárára történik, mert a betegek számára kifizetői gyógyszereket is sok tekintetben az alkohollal készített gyógyszerek vannak hivatva pótolni.

Közgazdaság.

Az egész nyáron uralkodó nagy szárazságot nem váltotta fel szeptember hónapban sem kedvezőbb időjárás. Csupán 13-án volt némi csapadék, azonban koránt sem elegendő. Az őszi gazdasági munkálatok ennél fogva csak lassan haladtak előre. A kapásnövények szedése és betakarítása folyamatban van, sőt egyes helyeken a cukor- és takarmányrépa szedését is megkezdték. A kapások terméseredménye gyengének mutatkozik. Pot- és erőtakarmányokra valóban nagyon és sürgősen rá vannak utalva a gazdák s úgy látszik, hogy a hozzájutás mindig nehezekebb lesz, amennyiben azoknak, kik tehenészetük után a Közélemezési Hivataltól, vagy eladott gabonájuk után a H.-T.-től korpát vagy egyéb erőtakarmányt nem kaptak, a földmívelésügyi minisztériumhoz kell fordulniok.

Állategészségügy.

A hasznos háziállatok közt a múlt hónapban a ragadós száj- és körömfájás főleg a devecseri járásban fordult elő nagyobb számban. A betegség maga igen gyors és szelid lefolyású. Az állatok beteg lábvegei azonban nehezebben gyógyulnak, mint a szájfájás, aminek abban van az oka, hogy erre főleg a kisgazdák nem fordítanak elég gondot. E betegségek miatt a devecseri járásban néhány kisebb jelentőségű vásárt be kellett tiltani, különben az általános állatforgalom nem szenvedett korlátozást. Egyéb betegségek még sertésorbánc volt 2, sertésvész 2, lépfene 2 községben. — A háború miatt több községből bevonult a husvizsgáló. Ezek pótlásáról úgy gondoskodtak, hogy a járási m. kir. állatorvosok a községek által megbízott egyéneket kioktatják a husvizsgálat legszükségesebb tudnivalóiról.

IRÓDALOM.

* A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkrónika” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára lényegre 2 korona 40 fillér.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap. Szerkesztő Ador József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészül ki. A kiadó lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ára lényegre 10 kor. Mutatványszámot készíttél a kiadóhivatal.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Sz. Hireinkből értesül a hozzánk intézett kérdésre. Lapunkban egyébként mindig értesítjük az érdeklődőket püspök ur ömeltóságá hol tartózkodásáról.

KÖZGAZDASÁG.

A szeszföldék és a törkölyvásárlás. A veszprémi kir. pénzügyigazgatóság hirdetményben tudatja, hogy a központi szeszföldék milyen törkölyt s minő áron kötelesek átvenni. Eszerint: 1. **Penészes vagy romlott törkölyt** a központi szeszföldé nem köteles átvenni. 2. Ha a termelő a szőlőszárát a boglyától külön választja, a központi szeszföldé a boglyából nyert törkölyvel együtt a szőlőszárát is és pedig ugyanazon áron köteles átvenni. Ellenben a szőlőszárát a boglyából nyert törköly nélkül nem tartozik átvenni. 3. A friss hegyi törköly ára métermázsánként 14 K, a betaposott (kiterjdt) hegyi szőlőtörköly 16 K, a friss, síkfekvssü (kerti) vagy homoktalaju szőlőtörköly 12 K, a betaposott (kierjdt) síkfekvssü (kerti) vagy homoktalaju szőlőtörköly q-ként 14 K, a kilugozott (törkölybor készítésére használt hegyi törköly 4 K, a kilugozott (törkölybor készítésére használt) síkfekvssü (kerti) vagy homoktalaju szőlőtörköly q-ként 3 K. A törkölybor készítése csakis azoknak van megengedve, akiknek 4 kat. holdnál nagyobb szőlőjük nincs. Aki törkölybort akar készíteni, köteles ezen szándékát legalább 48 órával előbb az illető község előjáróságának bejelenteni. Ha a termelők szőlőtörkölyüket e rendelkezések ellenére használták törkölybor készítésére, a szeszföldé vezetője jelentse ezt a rendőri büntető bíróságnak. 4. Ha a központi szeszföldé vállalkozója legkésőbb 1917. november 30-ig a betaposott törkölyt át nem vette, minden megkezdett hónapra q-ként 50 fillér örzési és gondozási díjat tartozik a termelőknek fizetni. A betaposott szőlőtörkölyt legkésőbb 1918. május 1-ig a központi szeszföldé vállalkozójának át kell venni. 1917. szept. 1-től kezdődőleg ezen anyagok kifizése az eddigi mód szerint már szigorúan büntetendő cselekményt képezne.

Használjunk hadisegély bélyeget!

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22 Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

Meghívó.

A VESZPRÉMI TAKARÉKPÉNZTÁR Veszprém-ben, székházának tanácstermében, 1917. évi október hó 23-án délután 4 órakor

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényeseket azzal a figyelmeztetéssel hívjuk meg, hogy a közgyűlésen szavazati joggal személyesen vagy meghatalmazott által csak azok birnak, akik 30 nappal a közgyűlés előtt nevékre irt részvényeiket — le nem járt szelvényekkel együtt — és meghatalmazásaikat a közgyűlés megtartását 48 órával megelőzőleg, vagyis október 21-én délután 4 óráig az intézet pénztáránál leteszik.

Tanácskozási tárgy:

1. A jegyzőkönyv hiteltesítésére két részvényes felkérése.
2. Az alapítke felemelése 1.200.000 koronáról 2.000.000 koronára, 8.000 darab 100 korona névértékű részvény kibocsátása által.

Az igazgatóság javaslata a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg d. e. 9—12 óráig az intézet igazgatói szobájában megtekinthető.

Kelt Veszprém-ben, az igazgató-választmány 1917. évi október hó 11-én tartottüléséből.

A Veszprémi Takarékpénztár Igazgatója.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Prackó József napszámos és Etlinger Terézia fia Mihály r. k. — Kalamász Márton máv. segéd-ferkező és Smidla Borbála leánya Erzsébet r. k. — Winkler Terézia háziacseléd fia Ferenc r. k. — Szabó Sándor kir. trvszéki bíró és Békffy Margit fia Pál, Károly, György r. k. — Handra Szuzsanna háziacseléd leánya Rozália r. k. — Sipos Antal máv. vonatfékező és Novák Julianna fia halvaszületett.

Halálozás.

Szász József földmives 25 éves. — Kocsis Pál fuvaros r. k. 18 éves. — Fülöp Vince földmives r. k. 24 éves hősi halált halt katonák. — Fojtik Erzsébet r. k. 21 hónapos. — Csicsics Mária r. k. 3 hónapos. — Csigi István ref. 13 hónapos. — Tóth János Károly r. k. 5 hónapos. — Serer Irma ref. 7 hónapos. — Vass Dezső tanuló r. k. 17 éves. — Erdős Józsefné Rosenberg Karolina vendéglős neje izr. 35 éves. — Szabó Margit r. k. 23 hónapos.

Házasság.

Balogh Jenő fodrász segéd ref. és Csomai Julianna ref.

APRÓHIRDETÉSEK.

Kisörsi-hegyben (Zala m.) az állomás mellett ujonan épült 6 szobás lakás (alatta korcsmai üzlettel) eladó, esetleg bérbeadó. Cime: Özv. Frankó Istvánné Kisörs. (Zalam.)

Harisnyafejelést és javítást elfogad Julányos dron hadbavonult neje. Szives megkereséseket kér Tólos Károlyné Veszprém, Pacsirta-utca 11.

Csopaki borok, must és egy nagy ponyva eladók. Tudakozódni lehet Veszprém, Jeruzsálem-utca 15. sz. alatt.

Teljesen jó karban levő 4 darab (két 20 és két 25 hl-es) hordó a somlói pincében eladó. Bővebb felvilágosítás nyerhető Fiksz Gábornál Veszprémben.

BORELADÁS. 30—40 hektoliter balatonmelléki ó-bor eladó. Cim megtudható e lap kiadóhivatalában.

Egy téli csukott batár

uj állapotban eladó. Bővebbet: Lhotka István kocsigyártó, Székesfehérvár.

Balatonfüred gyógyfürdő

üzemét okt. 15-én beszüntetjük s további rendelkezésig a fürdő zárva marad. Igazgatóság.

Eladó nagy ház

tiizmentes, mely áll 5 szoba, 3 konyha, 2 pince és elég nagy udvarból. Bővebb felvilágosítás nyerhető Temetőhegy, Hajnal-utca 17. szám alatt.

Eladó ház.

Veszprém-ben, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2 udvar. — Az utcafelelő lakás boltihelyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazitásokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Délgyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcslés

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitel-
tig — pneumatikai rendszer szerinti.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok; árjegyzékek, körle-
velek, hirdetésmények, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatelt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és lakók részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzre vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmányhori-
tók mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, tel- és azonosítási mennyi-
dékben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér
íródal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61